

Chúc Bờm may mắn

Thằng Bờm có cái quạt mo...

Gia tài của Bờm chỉ mỗi vật đáng giá là cái quạt mo ấy thôi, mà sao người đời cứ lôi Bờm ra để làm trò cười?

Nhớ chính trường Sài Gòn sau thời Diệm, các chính khách chạy ra chạy vô xoành xoạch, gây cảnh náo loạn của chốn đình trung chia chác kiểm phần; báo chí Sài Gòn hồi đó đưa ra hình tượng "chính khách thằng Bờm", ý nói "xôi thịt". Nghĩ oan cho thằng Bờm đời chỉ ước mơ một hòn xôi dờ dỏi, còn thịt là dành cho người khác, đâu tới phần Bờm?

Nhạc sĩ Phạm Duy (người mà sự nghiệp âm nhạc đã góp phần nuôi lớn tâm hồn tôi) trong bài hát "Thằng Bờm", đã chê Bờm là đứa dại, khuyên Bờm hãy là Thằng Bờm: cứ nhận lời Phú ông để lấy cả ba bò chín trâu, ao sâu cá mè... xong ôm hết mọi thứ, luôn cả cái quạt mo mà đông thẳng một mạch cho Phú ông đứng nhìn theo trơ mắt ếch! Anh Phạm Duy thân mến, người lớn ai lại bày vẽ cho trẻ con những điều độc hiểm như thế? (hay anh vui miệng quên rằng Thằng Bờm là một bài đồng dao, dành cho trẻ con?). Mà Phú ông đâu ngu dại gì để đến Thằng Bờm cũng lừa được? Và Thằng Bờm biết đông đi đâu? Đất Mỹ còn rộng nhưng đâu thừa chỗ cho Bờm dung thân? Thưa anh, Thằng Bờm đã "một nghìn năm đứng trên đất nghèo", nó không đi đâu cả, nó là kẻ "bám trụ" để làm nên lịch sử của dân tộc nó.

Còn phim Việt Nam thì mô tả Bờm là gốc ghêch. Ai đời vác tre thì vác ngang, vào cổng không lọt lại hi hục phá cổng, và vì thế người ta buộc Bờm phải nghỉ việc để đi học.

Thế thì Thằng Bờm, người là ai?

Tôi là anh nhà quê đánh bạn với Thằng Bờm từ thuở nhỏ, tôi hiểu Bờm khác.

Trước hết, không như người ta nói, Thằng Bờm lại là một thằng người rất tư cách, biết sống sạch sẽ, cái quạt mo dờ dỏi lấy hòn xôi là vừa, ham chi ba bò chín trâu!

Thứ nữa, Thằng Bờm là một gã rất tinh khôn, không dễ gì mắc lừa để Phú ông cho ăn bánh vẽ!

Sao lại bánh vẽ?

Thứ giờ lịch sử xem lại, nghìn năm từ Đinh, Lê, Lý, Trần, Lê, Nguyễn, Thằng Bờm nông dân- quạt mo ấy đã bao phen đứng lên khởi nghĩa, đưa ra đỡ lấy tên đạn, để người khác lên làm Phú ông, còn Bờm lại trở về trên mảnh đất cằn, bụng đói vẫn còn cào thêm một hòn xôi. Đến như thời Trần, chỉ 35 năm sau cuộc bình Nguyên lưng lầy, thằng Bờm Ngô Bệ đã lại phải đứng lên vì không chịu nổi số phận, hàng nghìn nô tì cầm gươm vác giáo lại theo anh, trên cánh tay mỗi người còn in rõ dấu chàm hai chữ "Sát Thát"! Sau mỗi cuộc chinh chiến trở về, Bờm chỉ được chút thơm lây với "*Nam quốc sơn hà*". Còn riêng cho Bờm, hòn xôi khẩu phần thường nhật hóa ra vẫn chỉ là lời hứa hoa- lá-cành của Tiên và của Bụt trong chuyện cổ tích.

Thằng Bờm là ai? Cứ hỏi Nguyễn Trãi, Cao Bá Quát, Đặng Huy Trứ, Ngô Tất Tố, Nguyễn Công Hoan, Nam Cao... thì biết.

Thôi vậy, chuyện một thời đã qua... Nhân dịp Quốc khánh lần thứ 50, qua báo chí tôi được biết Nhà nước đã truy tặng Huân chương cao quý cho ông Kim Ngọc, nguyên Bí thư tỉnh Vĩnh Phú, người Cộng sản đã muốn đem lại cho Thằng Bờm *một hòn xôi có thực*, và ông đã phải trả giá bằng cả thân mệnh của mình cho nỗi khát bông cháy của ruộng đất.

Chỉ việc công bố "sự kiện Kim Ngọc" ấy thôi, với tôi vẫn làm sống lại niềm tin hơn là bấy nhiêu phim ảnh hoa hòe hoa sói về Định Công và Quỳnh Lưu thời nào.

Cái đêm hôm ấy, đêm gì hử Bờm?

Thế thôi nhé, bây giờ tôi chúc Bờm may mắn!

Tuyển tập Hoàng Phủ Ngọc Tường